

Wat is vroegtijdige zorgplanning?

Vroegtijdige zorgplanning is een onderwerp waar niet iedereen evenveel bij stil staat en waar ook niet iedereen bij stil wil staan. Het wordt geassocieerd met afscheid nemen van mensen en dingen, met pijn en met lijden. Bijna niemand staat graag stil bij deze emoties. Toch denken wij, als uw huisartsen, dat het erg belangrijk kan zijn hier wel bij stil te staan. Het leven heeft vele verrassingen voor ons. Soms zijn deze verrassingen positief, soms negatief. Een van deze mogelijk negatieve verrassingen is ziekte. Wanneer je plots ernstig ziek wordt en je zelf je wil niet meer kunt uiten komen naasten vaak voor moeilijke keuzes te staan. De ontwikkelingen in de medische wereld gaan immers nog altijd verder en een mensenleven kan vaak gedurende langere periode worden verlengd. De vraag is echter of u dat in iedere omstandigheid gewild zou hebben. Daarom is het belangrijk deze wensen/verwachtingen te bespreken: met uw familie, met vrienden, met uw arts.

Waarom is het belangrijk hierover te spreken met uw huisarts?

Een huisarts ziet zijn/haar patiënt(e) onder verschillende omstandigheden. Een huisarts zal helpen zoeken naar oplossingen bij medische zaken maar ook met andere vragen kan je bij je huisarts terecht. Denk bij deze vragen aan psychische problemen, sociale problemen maar ook aan een gesprek over het levenseinde/ begeleiding naar het levenseinde toe. Daarom is het belangrijk uw wensen en verwachtingen omtrent het levenseinde te bespreken met uw huisarts. Voordat een arts uw wensen immers kan en mag inwilligen is het voor een aantal zaken belangrijk dat het schriftelijk genoteerd wordt.

Als u wat meer informatie wilt over het levenseinde, als u hierover van gedachten wilt wisselen of bepaalde zaken wilt vast laten leggen (die immers altijd terug omkeerbaar zijn!), weet dan dat u altijd een afspraak kunt maken in onze praktijk.

In deze folder wordt wat dieper in gegaan op wat vroegtijdige zorgplanning eigenlijk is. Belangrijke topics die hieromtrent besproken zullen worden zijn:

1. Wettelijk vertegenwoordiger
2. Wilsverklaring
3. Palliatieve zorg

-1- Wettelijk vertegenwoordiger

Artsen hebben de kennis en wetenschap om te beslissen wat in een bepaalde situatie het beste zou zijn voor de gezondheid van een patiënt. Daarentegen mag een arts volgens de wet niet besluiten tot een behandeling zonder instemming van de patiënt.

Als iemand zijn wil echter niet meer kan uiten, dan wordt die persoon volgens de wet vertegenwoordigd door iemand anders: familie, naasten. Je kan voordat je ooit in zo'n situatie terecht komt een vertegenwoordiger aanwijzen die later in jouw naam kan spreken, wanneer je dat zelf niet meer kan. Dit moet dan schriftelijk vastgelegd worden en kan u samen met uw huisarts bespreken en regelen. Belangrijk is natuurlijk ook om het met de wettelijk vertegenwoordiger te bespreken, die u zelf aanwijst. Het is aan te raden te bespreken wat je zou willen en wat je van belang vindt. Op deze manier kunnen optimaal uw wensen vervuld worden in deze levensfase. De vertegenwoordiger spreekt in jouw plaats, in jouw naam. Het is dus belangrijk dat deze weet wat je wensen zijn, dat deze de wensen kan en durft te uiten naar het behandelend team en dat deze emotioneel een manier kan vinden om met deze verantwoordelijkheid om te gaan.

Wanneer geen vertegenwoordiger wordt aangewezen wordt ook aan naasten toestemming gevraagd in de volgende volgorde: samenwonende partner – meerderjarig oudste kind – meerderjarig broer of zus. Let wel; de wettelijk vertegenwoordiger kan zelf geen negatieve wilsverklaring opstellen of een behandeling weigeren, laat staan om euthanasie verzoeken, zonder voorafgaande schriftelijke verklaring van jezelf.

-2- Wilsverklaring

In een wilsverklaring komen verschillende topics aan bod:

- Wettelijk vertegenwoordiger
- Welke behandeling wil je niet meer krijgen, ook als je het niet meer kunt zeggen of niet meer beseft (ziekenhuisopname, reanimatie, kunstmatige voeding, kunstmatige beademing..)
- Zou je euthanasie willen bij onomkeerbaar verlies van je bewustzijn?
- Hoe zou je je uitvaart willen
- Wil je je lichaam afstaan aan de wetenschap
- Weiger je een orgaandonatie?

Belangrijk om te vermelden is dat zolang je helder kan denken en beslissen, je op ieder moment terug kunt komen op de beslissingen die schriftelijk worden vastgelegd.

-3- Palliatieve zorg

Dit betekent dat de patiënt zo veel comfort als gewenst door de patiënt geboden wordt. Er wordt overgegaan op palliatieve zorg wanneer behandelingen geen genezing meer op kunnen leveren. Het is echter niet hetzelfde als terminale zorg. Een patiënt is niet noodzakelijk heel dicht bij het einde van zijn of haar leven.

Binnen de palliatieve zorg kunnen uw huisarts en specialist een belangrijke rol spelen. Naast hen kunnen gespecialiseerde organisaties in de palliatieve zorgen,

medisch begeleidingsteam genoemd, zoals PHA, ondersteuning bieden bij levensvragen, machteloosheid, de zin van het leven, medische zorgen,... Er is met andere woorden ruimte voor psycho-emotionele, sociale en spirituele vragen.

Voorbeelden van palliatieve zorg zijn:

1. Pijnbestrijding: dit heeft het doel de levenskwaliteit te verbeteren door pijn te voorkomen en te verzachten. Op deze manier kan de kwaliteit van leven duidelijk verbeteren.
2. Palliatieve sedatie: hiertoe kan besloten worden wanneer lichamelijke en/of geestelijke pijn niet meer (voldoende) bestreden kunnen worden. De patiënt wordt dan in slaap gebracht waardoor pijn en andere symptomen niet meer gevoeld worden.
3. Euthanasie: beëindiging van het leven van een patiënt door een arts, op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt (niet van de familie of omgeving!).
  1. Actueel verzoek om euthanasie: er is een schriftelijk verzoek tot euthanasie op korte termijn. Voorwaarden hiervoor zijn:
    - Patiënt is bewust en wilsbekwaam.
    - Er is ondraaglijk lichamelijk of geestelijk lijden, waarvoor geen oplossing meer is.
    - Het lijden wordt veroorzaakt door een ernstige en ongeneeslijke aandoening tgv een ongeval of ongeneeslijke ziekte.
    - De wens tot euthanasie moet herhaaldelijk geuit zijn.
    - De arts bepaalt samen met een tweede arts of de situatie medisch uitzichtloos is en of aan alle criteria om een euthanasie uit te voeren voldaan is.
  2. Wilsverklaring in verband met euthanasie: in je wilsverklaring kun je laten opnemen dat je euthanasie zou willen krijgen in geval van een onomkeerbaar verlies van bewustzijn. Voorwaarden hiervoor zijn:
    - Er is een ernstige en ongeneeslijke aandoening ten gevolge van ongeval of ziekte.
    - Onomkeerbaar verlies van bewustzijn.
    - Hernieuwing van de verklaring iedere 5 jaar. Voorwaarde is dat je geestelijk bekwaam bent tot het maken van deze beslissing.

Indien gewenst vindt u [hier](#) de juiste documenten voor een correcte registratie van uw vroegtijdige zorgplanning.